

Luffaren

SEIGNEURGENS

H. ANDRIAT

Luffaren

kan även gå under namnet "*Gästarbetaren*" eller "*Uteliggaren*",

komedi efter Joseph Roths sista roman

av Christian Lanciai (2005)

Personerna:

Snöret
Pysen
Bomben
Sokrates
En främmande man
En krogvärd
Caroline
Teresa
Kanjak
En dam
Wojtech
En polis
Terasas mamma
Terasas pappa

Kroggäster och kypare samt bartenders.

Handlingen äger rum i Paris 1934.

Copyright © Christian Lanciai 2005

Luffaren

Akt I scen 1.

Under en bro på en kaj i Paris.
Luffare, kolingar, lodisar och alkisar.

Snöret Har du blivit utslängd från syltan nu igen, Pysen?
Pysen Jag kunde inte betala. De har höjt priset igen.
Bomben Vad har hänt med din kredit? Är du inte populär längre?
Pysen Jag är inte miljonär längre.
Sokrates Vi är alla miljonärer fast på längre sikt.
Snöret Nu börjar han igen.
Bomben Det är bra, Sokrates. Lagg ut texten.
Sokrates Varför ligger vi här under broarna med bara tidningspapper över oss?
Jo, därför att vi är privilegierade. Vi är rikast i världen, ty det är vi som känner livet.
Alla de andra vet inte vad de går miste om.

Bomben Alla rika idioter går bara vilse i sina egna ekorrhjul. De är bombade allihop.

Snöret Det är rätt, Bomben! På dom och klå dom! Låt dom smälla av i sin vällevnad! De går alla miste om livet ändå! Varför lägger du inte ut fler bomber åt dem? Det var länge sen du fixade ett attentat!

Bomben Därför ligger jag här med er. Jag misslyckades till och med som anarkist.

Sokrates Provocera honom inte, Snöret. Bomben har sett sina bästa dagar.

Snöret Det har vi alla. Det är bara Pysen som fortfarande är optimist nog att gå på krogen utan pengar.

Pysen Man måste ju leva.

Sokrates Alla är vi luffare som väntar på det stora lyftet, och därför lever vi vidare. Vi kan ju alltid tigga om vi inte får något gratis.

Bomben Vi gör alla karriär under Paris broar där till och med liken som flyter förbi redan är plundrade.

Sokrates Vi gör alla karriär som filosofer som vet mer om livet än någon etablerad professor, som bara kan bluffa sig fram genom livet med imponerande hårklyverier. Vi vet mer än hela världen. Glöm därför världen. Endast luffarna och tiggarna spelar någon roll.

Snöret Varför blev du egentligen fockad från universitetet? Visste du för mycket?

Bomben Han förförde ungdomen. Det har alltid varit Sokrates karriär. Han ställde för många frågor. Han ifrågasatte etablissemanget. Du skulle ha bombat dom i stället, Sokrates.

Sokrates För sent nu.

Pysen Jag tror jag går och försöker få tag i en öl.

Snöret Gå bara inte tillbaka till samma krog nu igen.

Pysen De är kanske snällare andra gången.

Bomben Här i denna värld är ingen snäll. De lever på att klättra på varandra och trycka ner varandra, och ju snällare man är, desto mer blir man förnedrad. Då är det bättre att kasta bomber och besvara hänsynslösheten med att överträffa den.

Sokrates Du blir aldrig övertygande som anarkist, Bomben. Du bara pratar.

Bomben Det är alla anarkisters tragedi. Om de lyckas blir de terrorister, och det är ännu värre.

Snöret Pys du iväg, Pysen, och långa gärna med dig en flaska åt oss. Vi kan alla behöva en styrketår.

Bomben Du sa det.

Sokrates Kan man inte leva så kan man alltid dricka.

Snöret Kan man inte dricka så kan man aldrig leva.

Bomben Tror ni han får något napp?

Sokrates Aldrig i livet, men han är en tålmodig fiskare.

Snöret Ja, han ger aldrig upp.
(*Pysen ger sig iväg och möter en främmande man på sin väg.*)

Mannen (ställer sig i vägen för Pysen, tar av sig hatten i en artig hälsning)
Vart går du, broder?

Pysen Inte vet jag att jag har någon bror, och inte vet jag vart jag går heller.

Mannen Låt mig då få visa vägen. Och bli inte ond på mig om jag samtidigt vågar be er om en liten tjänst.

Pysen Vad har jag väl att förlora på det? Säg vad ni vill.

Mannen Jag ser att ni är en man med många fel, men Gud har sänt er i min väg. Ni behöver säkert pengar. Ta inte illa upp. Självt har jag för mycket. Hur mycket skulle ni behöva? Åtminstone för tillfället?

Pysen Ni kommer med ett häpnadsväckande förslag. Vem är ni?

Mannen En äldre belevad herre i betydligt bättre omständigheter än ni. Säg bara hur mycket ni skulle behöva.

Pysen (tänker efter) Tjugo francs skulle fylla många hål. Är tjugo francs för mycket?

Mannen Det är säkert för litet. Ni behöver säkert två hundra. Får jag ge er två hundra? (*tar fram plånboken*)

Pysen (vacklar) Visserligen tar jag hellre emot två hundra än tjugo, men jag är en hederlig karl. Jag är ledsen, men jag kan inte ta emot era två hundra francs, för jag känner er inte, jag kan inte återbetala er då jag inte har er adress, och ni kan inte heller påminna mig om min skuld, för jag har ingen adress. Jag bor under en ny bro varje natt.

Mannen Min broder, bekymra dig inte. Alla problem kan lösas. Om ditt samvete bjuder dig att återbetala pengarna kan du helt enkelt gå till prästen i Sainte Marie de Batignolles och ge honom pengarna.

Pysen Känner han er?

Mannen Det hör inte till saken. Där finns en underbar staty av det lilla helgonet Teresa av Lisieux, och om det är någon vi är skyldiga pengar så är det hon.

Pysen Men det är ju absurt.

Mannen Tramsa inte nu. Här är pengarna. (*räknar upp två hundra francs åt honom*)

Pysen Då kan jag bara tacka för ert förtroende. Jag lovar er att jag skall ge henne pengarna. Men jag kan bara gå i kyrkan på söndagar.

Mannen Det är rimligt. Mer än så har ingen kyrka rätt att begära. Tack skall du ha, min broder. Nu känns det genast bättre. (*tar på sig hatten och fortsätter vidare.*)

Pysen Vilket sällsamt original! Jag tror jag har sett honom tidigare. Han sover under broarna han också men bara för att lära känna livet från det mera jordnära perspektivet. Jag har väl inget annat val än att göra det bästa av saken. (*går*)

Scen 2. Krogen.

Kyparen Vad ska vi göra med alla de fulla gästerna?

Värden Släng ut dem. Det är stängningsdags för länge sen.

Kyparen Men de är alla rekorderliga. Ingen har gett anledning till klagomål.

Värden Desto större skäl att kasta ut dem. Då klagar de inte.

Kyparen Men är det rättvist?

Värden Vad menar du?

Kyparen De betalar ju.

Värden Du har rätt. Låt dem sitta kvar så länge de betalar. Men om någon gratistyp skulle dyka upp, som till exempel den där Pysen, så stänger du och slänger du ut alla omedelbart.

Kyparen Ja, chefen.

Pysen (sticker in huvudet genom dörren, fryntlig) God afton, allihopa!

Gäst 1 Nu är han här igen.

Gäst 2 Att han vågar! Han har blivit utkastad tidigare idag.

Kyparen (rusar fram mot Pysen, som kommit in) Vi har stängt, Pysen!

Pysen Så du säger. Det går inte. Jag vill ha middag.

Kyparen Driver du med oss?

Gäst 1 Vilken fråga! Känner du inte Pysen? Allt han gör är ju att driva med oss.

Pysen Nej, jag driver inte med er.

Gäst 1 (till kyparen) Där ser du. Han driver med oss.

Kyparen (sätter händerna i höfterna) Pysen, du har satt din sista potatis här. Du vet att din kredit är slut sedan ett halvår.

Pysen Inte nu längre.

Kyparen Vad menar du?

Gäst 1 Han bara driver med oss.

Gäst 2 Tyst! Jag tror faktiskt han menar allvar.

Värden (*har sett situationen, kommer fram*) Jag har ju bett dig köra ut honom genast om han vågar komma hit mer!

Pysen Är det då förbjudet att betala sina räkningar?

Värden Du är skyldig 60 francs sen förra året.

Pysen Tillåt mig. (*presenterar artigt en hundra-francs-sedel.*) Och låt mig nu för en gångs skull få en riktig middag.

Värden Servera honom, Jean.

Kyparen Skulle jag inte köra ut honom?

Värden Inte nu längre. Han kan betala.

Gäst 1 (*till sina närmaste*) Han kan betala.

Gäst 2 (*till andra*) Han kan betala.

(*Det går ett sus genom krogen medan Pysen självbelåtet sätter sig till bords.*)

Pysen Jag har alltid varit en man som gjort rätt för mig.

Gäst 1 Men varifrån har du plötsligt fått pengar, Pysen? Har du ärvt?

Pysen Jag fick dem genom den heliga Teresa av Lisieux, och till henne skall jag också återgälda pengarna.

Gäst 2 Du snackar, Pysen. Helgon ger inga pengar.

Pysen Det här gjorde det och med besked.

Gäst 1 Jag visste inte du var religiös.

Pysen Det var jag inte heller.

Gäst 1 Hur blev du det nu då?

Pysen Det har jag aldrig sagt att jag blev. Jag bara fick pengarna.

Gäst 2 (*till andra*) Han har bestämt råkat ut för ett mirakel.

Pysen Det kan man lugnt säga.

Gäst 1 Vad säger dina kolleger?

Pysen Ryktet går. De borde vara här nu.

Snöret (*visar sig i dörren*) Där sitter han och pöser som om han aldrig gjort något!

Bomben Han verkar vara bombad med pengar som om han var miljonär!

Pysen Välkomna, mina vänner! Det var bara ni som fattades! Var har ni varit?

Sokrates Vi trodde aldrig du skulle våga dig tillbaka till den här krogen, så vi sökte dig på andra.

Pysen Hur kunde ni misstro mig så kapitalt? Jag har ju pengar!

Sokrates Det var det vi aldrig kunde tro.

Pysen Slå er ner, beställ och trivs, och var som hemma!

Snöret (*slår sig ner*) Vi tycks ha vaknat upp i en bättre värld.

Bomben Det ser inte bättre ut.

Sokrates Här behövs inte ens några bomber.

Bomben Därför just har jag också lämnat dem hemma för en gångs skull.

Kyparen (*kommer med maten*) Här föreligger bara smakbomber, som smakar desto bättre. Nöj er med det.

Sokrates Tack, min gode man. Du upplyfter oss till sjunde himlen.

Värden Det är meningen. Ni kan ju betala.

Pysen Men var har ni vinet, era torrisar? Är det meningen att vi ska behöva vänta på vinet?

Kyparen Det var bara det som fattades.

Värden Hämta gammal hederlig röd Bordeaux eller Bourgogne åt dem, Jean. Det räcker åt dem. Vi vill ju inte ruinera dem genast.

Pysen Du var alltid ett snille i ekonomi, mästare. Därför slängde du alltid ut mig.

Värden När du inte hade pengar.

Pysen Men den som inte har pengar blir alltid motiverad därav till att skaffa sig pengar, och därför får han alltid pengar. Därför lönar det sig alltid att göra bankrutt.

Sokrates Den alltid positive har talat.

Snöret Inget ont som inte för något gott med sig.

Pysen Och inget gott för någonsin något ont med sig.

Värden Ät och drick och var nöjda och glada, så är vi nöjda och glada med er.

Pysen (till sina kolleger) Tänk att samme man kastade ut mig för bara två timmar sen och bad mig dra åt helvetet!

Sokrates Man kan aldrig lita på vädrets växlingar.

Pysen Jo, det om något kan man alltid lita på, att vädret alltid växlar.

Bomben Jag skulle inte dra några säkra växlar på den saken om jag var du.

Pysen Vad menar du?

Bomben Jag menar, att även din lycka kan ju växla.

Snöret Var inte dryg nu, Bomben. Han bjuder ju.

Sokrates (reser sig, höjer sitt glas) Det är en högtidsstund för oss alla här idag, när allas vår *Pysen* för första gången faktiskt bjuder oss på middag. Det är ett historiskt ögonblick! Låt oss alla lägga det på minnet och aldrig glömma bort det! *Pysen*, denna dag vare din för evigt, och må den aldrig upphöra!

Pysen Tack för komplimangen. Den lär nog vara tills pengarna tar slut. Sen blir jag nog utkastad igen i vanlig ordning.

Bomben Man kan bli bombad för mindre.

Snöret Drick nu i stället och var glad och glöm att du någonsin hade en bomb i fickan, så glömmet vi det också!

Sokrates Rätt så, *Snöret*!

Gäst 1 Skål för *Pysen* och hans vänner!

Gäst 2 Och hans framtid!

(Alla deltar entusiastiskt i skålen, och hela bankettscenen kan inte bli mera festlig.)

Pysen (får syn på något) Bättre än så här kan vi inte få det, och ändå, mina vänner, känner jag en vagel i ögat.

Snöret Förstör inte stämningen nu, *Pysen*. Vi har det ju bra.

Pysen Jag ser en främling ibland oss som stör min fina utsikt.

Bomben Han är full. Han ser sig själv i spegeln.

Pysen (stiger upp och går fram till en väggspegel) Just det, mina vänner, jag ser en fulhet i en spegel som ej är acceptabel. Vad är det för en nerdekad luffare jag ser med elak skäggstubb och rufsigt hår och malättna kläder och hål på såväl skor som strumpor och byxor?

Snöret Köp nya kläder, *Pysen*! Du har ju råd!

Pysen Men denna smutsiga skäggstubb får mig att skämmas över denne oförsäkade främling.

Bomben Raka dig då, *Pysen*! Det finns ju barberare överallt!

Pysen Ja, det ser jag nu med nödvändighet att måste bli mitt nästa steg i livet mot ett anständigare liv. Det går ju inte an att se ut hur som helst.

Gäst 3 Ursäkta mig, min bäste herre, men ni förolämpar er själv. Ingenting i er uppenbarelse missklär er. Man ser ju genast på er att ni inte är någon tölp.

Pysen Om jag inte är en tölp, vad är jag då?

Gäst 3 En boren gentleman som dock känner livet. Och man ser på era händer att ni är en hederlig man.

Pysen Hur så?

Gäst 3 Man ser att ni har arbetat med era händer. Det är bara blekfisar och odågor som aldrig arbetar med sina händer.

Pysen Jag har varit arbetslös i nästan hela mitt liv.

Gäst 3 Då har jag ett arbete åt er.

Pysen Det låter nästan för bra för att vara sant.

Gäst 3 Det är ingen svår uppgift heller. Jag ska flytta och har en stor våning att flytta ut ur. Min fru och hennes karlar skulle behöva någon hjälp. Allt ni behöver göra är att bära. Det gäller lördag och söndag. Jag skall ge er två hundra francs för besväret.

Pysen Två hundra francs?

Gäst 3 Ja. Är det för litet?
Pysen Nej, det är bara hela min förmögenhet. Ni gör mig ju nästan till miljonär.
Gäst 3 Här får ni tre hundra francs i förskott, så att ni säkert ställer upp. Infinn er vid den här adressen i morgon bitti. (*ger honom ett kort*)
Pysen Med största möjliga beredvillighet, min herre. Ni ger mig någonting att leva för.
Gäst 3 I så fall är vi alla nöjda. Adjö. (*går*)
Bomben Grattis, Pysen. Du har gjort ditt livs lycka. Du har fått arbete.
Pysen För två hundra francs!
Sokrates Du har bara niohundra tusen och sju hundra francs kvar till miljonärsskapet.
Pysen Det har nästan börjat för bra för att kunna vara sant.
Bomben Låt det bara vara sant, så är det bra.
Pysen Laget runt! Jag bjuder!
Snöret Så ska det låta!
Bomben Du bjuder och vi dricker!
Gäst 1 Skål än en gång för Pysen!
Gäst 2 Må han länge leva i smöret!
Snöret Skål!
(*Alla dricker Pysen till. Stämningen når sin höjdpunkt.*)

Scen 3. En annan trottoarservering.

Pysen kommer in, något dagen efter, vacklar ner i en stol.

Pysen Pinsamt, det här. Vad kan det lilla helgonet ha emot mig, när jag inte blir insläppt i kyrkan? Nästa mässa var först klockan tolv. Till dess får man gå i väntans tider, och då är det bäst att sitta. Tur att den här biströn låg intill. Här kan man åtminstone göra det bästa av saken. Kypare! (*en kypare kommer genast fram*) En pernod! (*Kyparen går genast.*) Och det bästa man kan göra av saken, om man inte har något annat att göra, är att ta sig ett glas och tänja ut på det så länge som möjligt. (*Kyparen återkommer med en Pernod.*) Tack, min vän, min räddare i nöden. En kypare är en drinkers bästa vän, när han har pengar. Har han inga pengar har han ingen annan vän än flaskan, som dock alltid väntar runt hörnet. Även om alla dina vänner överger dig behöver du aldrig överge flaskan. Långsamt nu, Pysen! Du har en hel timme på dig. Prova smaken omsorgsfullt, och låt ingen droppe glida obemärkt förbi ner i strupen utan att noggrant ha uppmärksammats. Värst vad de serverar lite i glaset här. (*finner glaset redan tomt*) Bäst jag tar en till. Kyparn! En till! (*Kyparen kommer med en till.*) Tyck nu bara inte att det är för tidigt på dagen, för det är det aldrig för en god drink. Man bör börja försiktigt, så att man sedan kan fortsätta hela dagen och hålla på till så sent på natten som möjligt helst utan uppehåll, och så långsamt som möjligt, så att njutningen aldrig släpper helt. (*finner det andra glaset tomt*) Vart försvann nu detta? Har jag verkligen tömt det själv? Tänk, det har jag inget minne av. Det måste ha varit lilla hjärnan som agerade oberoende av den stora. Nåja, jag har ju pengar, och helgonet har behagat vänta. Kypare, två till! (*Kyparen kommer med två till.*) Det heter ju, att en är lagom, två är för mycket, och tre är för litet. Bäst att gardera sig. (*sveper den första*) Var detta nu den andra eller tredje? Spelar ingen roll. Det finns ju alltid en till. (*sveper den andra*) Hur ska jag sen kunna uppträda inför helgonet? Med dessa drinkar betalda har jag ju knappast nåt att betala henne min hedersskuld. Detta är ju befängt. Bäst att jag tar en till. (*ger ett tecken åt kyparen, som kommer med en till*) Halvvägs ner i flaskan, och ingen chans att simma tillbaka till ytan på ett tag. Vad var det nu för ett helgon igen jag skulle återbetala en hedersskuld? Det har jag glömt. Hon förlåter mig säkert.

Caroline (*en mogen kvinna, kommer förbi, ser Pysen*) André!

Pysen Caroline! Är det du?

Caroline Det är verkligen du. Vad gör du här? Dricker på fastande mage?

Pysen Det ser inte bättre ut. Det har jag gjort ända sedan processen.

Caroline Kom genast med mig in. Du kan inte bara dricka. Du måste äta.

Pysen Men jag har inte tid, *ma chère*. Jag har ett möte med en dam.

Caroline Vad då för en dam?

Pysen Hon heter Teresa.

Caroline Hon kan vänta. Du har mig bara här och nu. Jag tolererar inga andra damer i din närhet. *Garçon!* Har ni en matsedel?

Kyparen Vi har en utsökt *Chateaubriand* idag.

Caroline Perfekt. Vi tar den genast. Jag betalar.

Pysen Men jag har pengar, *ma chère*. Jag kan bjuda dig.

Caroline Försök inte bluffa mig. Sedan när har du pengar? Processen blev ju din ruin.

Pysen Ack, påminn mig inte därom.

Caroline Jag ser ju på dig att du är hjälplösare än någonsin. Du måste äta, och hör sen! (*Kyparen kommer med maten.*) Den där Teresa kan du spola genast så länge du har mig.

Pysen Ack, *ma chère*, det är inte som du tror!

Caroline Så säger de alla när man överraskar dem med sina älskarinnor. Jag trodde du stod över clichéstadiet, André.

Pysen Vi växer aldrig upp, Caroline.

Caroline Nej, ni män växer aldrig upp.

Pysen Du tog mig själv till din älskare en gång i tiden, Caroline. Sedan var det kört.

Caroline Beskyll nu inte mig igen för vad du gjorde, André. Du gjorde det ensam.

Pysen Jag försvarade dig. Han hade slått ihjäl dig annars.

Caroline Det får vi aldrig veta då du hann före.

Pysen Jag har aldrig ångrat att jag slog ihjäl din man, Caroline. Han var en skurk och en buse. Inte ens de två åren i fängelse fick mig att ångra något.

Caroline Det var ett lindrigt straff för ett överlagt mord.

Pysen De har ett visst överseende med *crime passionnel* här i Frankrike.

Caroline Det är inte överseende. Det är förståelse.

Pysen Utvisningen var värre. Den tvingade mig till ett liv under broarna.

Caroline Och där har du bott sedan dess?

Pysen Ja.

Caroline Och hur har du då lärt känna din Teresa och kommit över så mycket pengar att du kunnat sitta här och dricka – fem pernod?

Pysen Ack, det är en högst besynnerlig historia.

Caroline Jag tror dig. Säg bara inte att du blivit gigolo nu också. Dansar du med gamla tanter? Du var bra på att dansa.

Pysen Nej, det är ingenting sådant. Du är inne på helt fel spår.

Caroline Jag skiter i din förbannade Teresa hur förträfflig som slinka hon än kan vara. Nu kommer du hem med mig. Vi ska raka dig och hyfsa till dig, så att det inte skriker om dig att du sett bättre dagar. Ack, att jag skulle få se dig igen i detta tillstånd!

Pysen En utvisad polsk gästarbetare har det inte lätt i Frankrike under jorden.

Caroline Vi ska se vad vi kan göra åt saken, André. Jag är ju faktiskt delvis ansvarig för dig genom att det var min make du högg ihjäl. Kom. Vi kan ju alltid tillbringa en natt tillsammans.

Pysen Det var länge sedan, Caroline.

Caroline Ja, och vi har förändrats, fastän vi är samma personer. Jag är medelålders numera och på väg att bli gammal, på nära håll kan du se att jag har rynkor och blivit

blekfet, mitt hull är slappt och bröstet hänger, men det syns inte i mörkret. I mörkret kan vi känna varandra sådana vi var. Det är tur att du är full nu. Det är bra för romantiken. Men när du vaknar i morgon bitti och nykter med mig vid din sida och ser mig i nykterhetens dagsljus förstår jag om du diskret försvinner utan att väcka mig.

Pysen Caroline, jag har aldrig ångrat att jag älskade dig vilka konsekvenser det än fick.

Caroline Och jag har aldrig ångrat att du mördade min make. (*De fattar varandras händer över bordet.*) Har du ätit färdigt?

Pysen Ja, *ma chère*.

Caroline Då går vi. Jag betalar.

Pysen Nej, jag betalar. Kypare! (*Kyparen kommer.*)

Caroline Skoja inte nu. Jag betalar.

Pysen Jag måste få insistera, nu när jag för en gångs skull har pengar.

Kyparen Det var Monsieur som kallade på mig. Alltså betalar Monsieur.

Pysen Där ser du. Jag betalar. (*betalar*)

Caroline Jag hoppas du har glömt Teresa.

Pysen Nej, hon är bara uppskjuten. Jag får aldrig glömma henne. Hon är min heliga plikt. Det är en hederssak.

Caroline Det låter som en ovanligt helig slinka. Under vilken bro snubblade du över henne?

Pysen Det var en annan kollega under broarna som introducerade henne.

Caroline Kunde just tro det. Kom så går vi. (*de går.*)

Akt II scen 1.

Tillbaka under broarna.

Snöret Hur gick det egentligen för vår stackars pys?

Bomben Han blev miljonär. Han är förlorad för alltid.

Sokrates Å nej, försök inte. En sådan förfaller aldrig. Han hade inte mer än två hundra francs, och dem skulle han återgälda. Det lyckas han aldrig med. Han är tillbaka här bland tidningarna så fort han supit upp dem.

Bomben Ska vi slå vad?

Sokrates Vad har vi att slå vad med? Vad har vi att satsa?

Bomben Sak samma. Han är förlorad ändå.

Snöret Jag är inte så säker. En man som nått botten kan aldrig mer gå förlorad, då han ingenting mer har att förlora. Om han då vinner något kan han bara förlora det.

Bomben Nu låter du som Sokrates.

Snöret Jag försöker bara vara realistisk.

Sokrates Realistiska kan ni vara i kloaken. Här kommer nu vår förlorade vän.

(*Pysen återkommer, väl påstruken.*)

Snöret Välkommen åter, käre vän. Vi visste att du inte kunde gå förlorad. Har dina pengar tagit slut?

Pysen Hur kunde ni gissa det?

Snöret Det var bara att gissa.

Sokrates Säg nu inte bara att du supit upp alltihop.

Pysen Jag har supit upp alltihop.

Bomben Vad var det jag sa? Han är bombad.

Snöret Nej, han är bara återställd.

Sokrates Vad menar du själv om ditt tillstånd, käre bror?

Pysen Jag har knappt något minne av hela saken. Jag fick visst plötsligt en massa pengar. Sen levde jag gott i några dagar och drack gott och mycket också. Ja,

ni fick ju själva vara med och dela på kalaset. Det blev några dagars liv av kvalitet och kvantitet. Under tiden uppsköt jag återbetalningen. Så mötte jag plötsligt mitt livs stora kärlek.

Snöret Hon som fick dig i fängelse?

Pysen Nej, hon för vars skull jag mördade hennes man så hon slapp gå i fängelse och göra det själv.

Snöret Det var det jag menade.

Sokrates Och sen tog dina pengar slut.

Pysen Ja, plötsligt hade jag bara 50 francs kvar, så jag drack upp alltihop. Jag kunde ju ändå inte återbetala något.

Bomben Hur gick det med jobbet du fick?

Pysen Jodå, jag fick hundra francs i förskott, men sen fick jag inget mer utom fem francs av frun på villkor att jag inte skulle suppa upp dem, varför jag naturligtvis genast söp upp dem.

Bomben De lurade dig.

Pysen Ja, men det gjorde gott att få arbeta även om det bara blev för halva lönen.

Sokrates Jag hade också genast lämnat ett så dåligt betalt arbete.

Pysen Jag lämnade det inte. Jag fullbordade det. Ingen kan påstå om mig att jag inte fullbordar vad jag en gång har börjat. Jag är en ordentlig människa.

Bomben Hur gick det med din hedersskuld?

Pysen Den ska jag betala.

Sokrates Helgonet väntar.

Pysen Ja, det gör hon.

Sokrates Helgon kan vänta för evigt. Annars vore de inga helgon.

Pysen Men jag tänker inte vänta så länge.

Snöret Sov på saken, Pysen. Vi har sparat några oanvända dagstidningar åt dig då vi nog trodde att du skulle komma tillbaka.

Pysen Så omtänksamt av er. Jag behöver nog dra något gammalt över mig. Två nätter på hotell blev för dyrt i längden.

Bomben Dålig investering. Köpte du ingenting för pengarna, när du en gång hade så mycket?

Pysen Jo, jag köpte en plånbok åt dem. *(tar fram en gammal plånbok)* Men den är tom nu.

Sokrates Alltså köpte du den förgäves.

Pysen Men det var roligt så länge det varade.

Bomben Det är det som är problemet med alla fester. De är roliga så länge de varar. Sedan är de inte alls roliga längre.

Sokrates Om alla följde baksmällans sjuka ingivelser skulle aldrig någon människa mer våga ha roligt. Då skulle mänskligheten dö ut av ren *ennui*.

Bomben Du menar att vi har det roligt som ligger här under våra tidningar under våra broar.

Sokrates Ja, relativt sett. Åtminstone har vi haft det mera roligt än de flesta.

Snöret Sov nu på saken. Återupptag era filosofiska diskussioner om höga ting i morgon.

Pysen Sov gott, min vänner. Jag har saknat er och vår hårda stengrund. Hotellsängarna var alldeles för bekväma och gav mig bara ont i ryggen.

Bomben Här får du vad du tål. Sov gott.

(Alla lägger sig till rätta och börjar snart snarka.)

Pysen Skönt att man alltid har goda vänner att återvända till, även fast de knappast kan lindra ens fall. Det skall bli skönt att få sova under helt nya tidningar till musiken av deras pittoreska och hemtrevliga prassel. *(lägger sig till rätta. En liten flicka uppbar sig.)*

Teresa Varför kom du inte till mig i söndags?

Pysen (vaknar till, tror inte sina ögon) Är det du, lilla prinsessa?

Teresa Nej, jag är det lilla helgonet Teresa av Lisieux, och det vet du mycket väl.

Pysen Du ser precis ut som jag en gång tänkte mig min egen lilla dotter med just sådana blonda lockar och dina blå ögon.

Teresa Du pratar bara trams. Du har ju ingen dotter.

Pysen Nej, men ändå känner jag mig som din far, och det är inte din sak att förmana mig.

Teresa Förlåt mig, far, men jag ville ändå be dig att komma till mig i Sainte Marie de Batignolles.

Pysen Det ska jag visst göra. Ge mig bara lite tid, så skall jag återskaffa dig alla pengarna.

Teresa Skyll på såpa! Du försöker bara slingra dig.

Pysen Jag vet, men jag har inte slingrat mig färdigt än.

Teresa Du bara komplicerar ditt liv i onödan. Vad har du egentligen en plånbok till?

Pysen Jag köpte den för att förvara dina pengar väl, men de gav mig en begagnad som var den sämsta och billigaste de hade, och nu har jag slarvat bort alla dina pengar på dyr Pernod.... (öppnar plånboken för att visa och finner till sin förvåning en tusenlapp i den.) Men vad i all sin dar.... (Flickan är försvunnen.) Vart tog du vägen, lilla flicka? Kan du förklara det här? Det är ju en hel tusenlapp! Den måste ha legat i plånboken när jag köpte den. Fan må begripa sig på det här med ekonomi. Jag borde själv ha gett upp för länge sen. Det här blir ju bara värre och värre.... (somnar ifrån saken)

Scen 2. En bar.

Gäst 1 Jag hörde att Pysen hade återbördats till sitt rätta element.

Gäst 2 En gång under broarna alltid under broarna. Det blir en vana. Man fastnar där.

Gäst 1 Undrar hur han hamnade där över huvud taget.

Gäst 1 Det brukar vara en lång historia. Man sparkas ut av hustrun eller man får avsked, hustrun dör eller hemmet brinner upp, man får en knäpp eller blir alkoholist. Det finns många goda anledningar. Ofta händer allting på en gång.

Bartendern Pass på. Här kommer han. (*Pysen gör entré.*)

Gäst 1 Välkommen hem, Pysen. Tur att du inte hunnit falla ur vanorna.

Bartendern Ingen kredit, och du drack tillräckligt igår.

Pysen Vem har sagt något om kredit? Jag ska som vanligt be att få göra rätt för mig. (*tar fram sin tusenfrancssedel*)

Bartendern En sådan kan jag omöjligt växla. Det är klart du får kredit tills du växlat den.

Pysen Är det inte skamligt, att pengar ska ha den effekten?

1 och 2 Vad då för effekt?

Pysen Utan pengar är man inte välkommen, man blir utkastad överallt, alla har rätt att kränka en, förnedring är det enda mänskorna har att bjuda på, men bara man visar ett omöjligt papper som inte ens kan växlas fjäskar alla för en, alla dörrar öppnas på vid gavel som tidigare varit låsta, plötsligt blir alla människor goda och ens bästa vänner, och man får kredit överallt fast man inte kan betala. Vad är då människan för ett lättduperat och värdelöst stycke, när något så värdelöst som pengar betyder mer än vanlig mänsklighet och själva själen?

Gäst 1 Felet med dig är att du är okorrumperad.

Pysen Och det hävdar jag att är människans naturliga tillstånd. Allting annat är onaturligt och sjukligt.

Gäst 2 Säg det till Sankte Per när du kommer dit och till påven. Försök säga det till diktatorn i Tyskland och den amerikanske presidenten som backar upp honom. Försök säga det i någon bank. Du blir utkastad genast, och talrika kandidater kommer att anmäla sig frivilligt för att få spärra in dig på dårhus.

Pysen Det är det jag menar. Hur sjukt kan samhället bli?

Gäst 1 Det kan bara bli sjukare. Och det blir sjukare hela tiden. Det behövs en ny storstädning. Första världskriget var inte tillräckligt för att sopa bort alla sjuka diktaturer. Det kommer alltid nya.

Gäst 2 Som startar nya krig, som om ingen lärt sig något av alla världens tidigare nederlag.

Pysen Ni bara tjarar. Men vem är mannen där på väggen? Jag tycker jag känner igen honom.

Bartendern Det vore konstigt annars. Det är ju vår store fotbollsspelare Kanjak.

Pysen Kanjak! Men det är ju min skolkamrat! Vi gick i samma klass i samma by i Polen!

Bartendern Han kommer hit ibland och bor här intill. Har du tur får du träffa honom. (*Kanjak kommer just in genom dörren.*)

Pysen Kanjak! Känner du igen mig? Andrzej! Vi var klasskamrater!

Kanjak Det var som.... Du hjälpte mig med uppsatserna. Du löste mina tal. Hur skulle väl jag kunna glömma dig? Jean, två dubbla! Jag bjuder!

Pysen Jag gick bara in här apropå, och det första jag får se är din bild på väggen.

Kanjak Ja, jag bor här i kvarteret. Men så du ser ut! Har du blivit överkörd av tåget? Dina kläder är ju förskräckliga!

Pysen Jag kom i onåd hos rättvisan och har aldrig återhämtat mig.

Kanjak Stackare! Du behöver en ny kostym.

Pysen Fördelen med gamla kläder är att man är van vid dem.

Kanjak Jag har flera som jag inte behöver. Vart skall jag skicka dem?

Pysen Du förstår inte. Jag har ingen adress. Jag bor under broarna.

Kanjak Då får vi väl hyra ett rum åt dig, bara så att jag kan skicka dig mina kostymer. Kom, Andrzej! Vi fixar detta genast!

Pysen Jag är inte helt på obestånd....

Kanjak Bekymra dig inte! Jag betalar rubbet och dina drinkar också. Jag känner dig och vet vad du är värd, och det ger dig all kredit i världen. Kom nu! (*tar med sig Pysen ut hjärtligt med armen om honom.*)

Gäst 1 Där kom han i smöret igen.

Gäst 2 Det går raskt upp och ner för honom och upp igen.

Bartendern Ingen har ett bättre balanssinne än han. Han kommer alltid ner på fötterna, och ändå är han alltid full.

Gäst 1 Det är kanske där hemligheten ligger.

Gäst 2 Vem som helst har rätt att bli alkoholiserad efter en viss ålder.

Bartendern Det är det vi lever på. En till, messieurs?

1 och 2 Gärna. (*räcker fram sina glas. Bartendern fyller på.*)

Akt III scen 1.

Pysen utanför en hotelldörr, studerar numret, försöker se genom nyckelhålet, försöker lyssna om någon är där inne, etc, när dörren plötsligt öppnas.

Damen Vad vill ni?

Pysen Ursäkta mig, men jag bor granne med er.

Damen Ja, det vet jag nog. Vi träffades ju i hissen.

Pysen Jag kunde inte vänta längre.

Damen Ja men kom in då. Vad väntar ni på? (*släpper in honom, och rummet öppnas: ett charmigt gammalt hotellrum.*)

Pysen Ursäkta mig, men jag är så blyg.

Damen Det behöver ni inte vara inför mig.

Pysen Jag är det av naturen. Jag var alltid sådan.

Damen Av ert yttre att döma har ni ingenting att blygas för. Ni ser ju faktiskt ut som en hederlig karl.

Pysen Det är inte meningen. Jag var inte alltid sådan.

Damen En hederlig karl?

Pysen Nej, en luffare. (*faller på knä för henne*) Jag är ett stackars erbarmligt kreatur, mademoiselle, en degenererad fyllehund som bara sovit under broarna de senaste åren, men ert fagra ansikte fick mig att tänka på bättre dagar och en gammal flamma....

Damen Så säger de alltid. Inbillar ni er då att jag är en anständig flicka?

Pysen Det är alla flickor vad de än gör.

Damen Det var vänligt sagt. Jag är baletthoppa. Jag dansar på casinot. Jag är här bara tillfälligt. På måndag måste jag uppträda i Cannes.

Pysen Får jag följa med er?

Damen Om ni vill. Jag är van vid sådana påhäng som ni.

Pysen För resten. Jag kom att tänka på att jag har ett viktigt möte på söndag.

Damen Det spelar ingen roll. Vi hinner tillbringa några nätter tillsammans före det.

Pysen Det gör jag gärna.

Damen Men ni ser inte alls ut som en luffare. Ni är välfriserad och välrakad och har en fin kostym.

Pysen Jag var inte alltid sådan. Kostymen fick jag till skänks. Jag har inte kunnat åtgärda mitt yttre på länge innan jag plötsligt fick en massa pengar.

Damen Fick ni ärva?

Pysen Nej, jag är en polsk gästarbetare som plötsligt för ovanlighetens skull råkade få lite tur.

Damen Spelade ni på hästar?

Pysen Aldrig i livet.

Damen Vann ni på poker?

Pysen Nej, ingenting sådant. Jag bara drack.

Damen Kan man vinna pengar på det?

Pysen Är man bara tillräckligt full kan man råka ut för vad som helst.

Damen Kom här, så får jag känna er på pulsen. Tag av er er kavaj. Den är bara i vägen. (*hjälpes honom av med sin kavaj, känner med en professionell ficktjuvs känslighet plånboken i bröstfickan, tar hand om den och tar det mesta men inte allt.*)

Pysen Jag är så ovan att bära kavaj.

Damen Det märks. Ni uppträder i den som om den vore en stärkskjorta. Vem var det ni sade jag påminde om?

Pysen Min före detta fru eller älskarinna. Hon hette Caroline och var också från Polen. Det var för hennes skull jag kom i klistret i Frankrike.

Damen Alla män i Frankrike råkar i klistret för sina älskarinnors skull. Det hör till saken. Vad gjorde ni?

Pysen Jag dödade hennes man.

Damen Ensam?

Pysen Ja, men hon bad om det.

Damen Den vanliga historien. Vi kvinnor är världsbäst på att dra fördel av våra män. Men vad var det för ett rendez-vous ni hade på söndag? Varför kan ni inte följa med mig till Cannes?

Pysen Ack, jag har ett viktigt möte.

Damen I affärer?

Pysen Det kan man säga. Det gäller en hedersskuld.
Damen Någon god vän ni är skyldig pengar? Han som gav er kostymen?
Pysen Nej, en dam.
Damen (ursinnig) Jag visste det! Ni är likadana allesammans! Trohet betyder ingenting för er! Det enda ni tänker på är er egoistiska sexuella tillfredsställelse, och det kvittar med vem ni får den bara det är en ny dam varje gång! Avskyvärda karl! Ge er iväg! Ta er kavaj och försvinn!
Pysen Ni förstår inte....
Damen Jag förstår alltför väl! Det finns inga undantag! Alla karlar är lika skenheliga! Ge er iväg! Försvinn! (*kastar föremål efter honom och omkring sig*)
Pysen Ja, ja, förlåt att jag störde! (*tar sin kavaj och försvinner illa kvickt*)
Damen (räknar pengarna) Ingen dålig förtjänst för ingenting. Tänk att alla män är sådana mesar!

Scen 2. Utanför en bar.

Pysen Så är jag då äntligen på väg till mitt helgon med hennes pengar. Tänk att jag äntligen kan få göra rätt för mig. Men vem är det där? Är det inte Wojtech? Wojtech!
Wojtech Andrzej! (*De omfamnar varandra.*) Det var inte igår! Men vad har de gjort med dig?
Pysen De har gett mig en ny kostym och en massa pengar. Jag tänkte just gå och återbetala mitt lån.
Wojtech Vem är du skyldig pengar?
Pysen Det lilla helgonet Teresa av Lisieux.
Wojtech Så du tänkte gå i kyrkan?
Pysen Ja. Det är ju ändå söndag idag.
Wojtech Låt oss ta en dag i sänder. Jag måste få bjuda dig på ett glas. Mässan är lång. Du hinner.
Pysen Men bara ett då.
Wojtech Givetvis. (*De tar plats i baren.*) Så du har kommit över mycket pengar och därför äntligen kunnat klä dig anständigt. Hur mycket fick du?
Pysen Jag fick tusen francs häromdagen.
Wojtech Det var inte dåligt. Var det någon sorts förtroendeuppdrag?
Pysen Jag hjälpte till vid en flyttning. Det fick jag extra för.
Wojtech Drick ur ditt glas, så tar vi ett till sedan. Vilken otrolig tur att jag skulle stöta ihop med dig just nu när du är i smöret! Hör du, jag skulle behöva hundra francs genast. Annars kommer jag i fängelse.
Pysen (tar genast fram två sedlar) Här har du två hundra. Jag hoppas det räcker.
Wojtech Jag visste jag kunde lita på en gammal arbetskamrat. Vi polacker måste kunna lita på varandra. Ska vi ta oss en till?
Pysen Varför inte? (*upptäcker hålet i sin plånbok*)
Wojtech Vad är det?
Pysen Den där kvinnan! Hon måste ha passat på.
Wojtech Har du blivit rånad?
Pysen Hon tog betalt utan att jag gav henne något. Nåväl, hon behövde väl sina pengar.
Wojtech Tack ska du ha, Andrzej! Jag måste pusa. Vi ses nog igen nån gång. (*sticker*)
Kyparen (till Pysen) Jag förmodar att ni kan betala?
Pysen Visst kan jag betala. Men nu kan jag inte visa mig för det lilla helgonet, för jag har inte längre hennes pengar.
Kyparen Bara ni kan betala för era och er väns drinkar är allt gott och väl.

Pysen Oroa er inte, min gode man. Det är det minsta bekymret. Men det är nog bäst att jag tar en till på köpet.

Akt IV scen 1. Åter under bron.

Snöret Välkommen tillbaka till gänget, Pysen.
Pysen Jag tackar. Skönt att vara hemma igen.
Sokrates Det här är världens tryggaste tillflyktsort för oss alla.
Bomben Här är vi åtminstone säkra för alla bomber.
Pysen Tack. Det är skönt att känna sig behörig.
Snöret Är verkligen alla dina pengar slut nu igen?
Pysen Inte helt men nästan.
Bomben Vad tänker du göra åt saken?
Pysen Invänta nästa schackdrag av ödet. Än så länge har det aldrig upphört att förvåna mig.
Sokrates Det är väl det ödet är till för – att se till att livet åtminstone aldrig blir för tråkigt.
Snöret Ödets fallgropar är alltid strategiskt utlagda.
Sokrates Jag kunde inte ha sagt det bättre själv.
Pysen Det är bäst jag går och tar mig en drink så mina pengar tar slut nån gång. Jag kan ju ändå inte återbetala min skuld.
Snöret Typiskt att just du skulle råka ut för den falaste kvinnan i Frankrike just när du äntligen fått pengar.
Pysen Det är nog inte meningen att man ska ha pengar utan att förlora dem.
Bomben Du kunde dock ha investerat dem bättre.
Pysen Ja, det var mitt eget fel. Hon gjorde bara så gott hon kunde.
Snöret Gå nu och ta din drink, så kanske något yppar sig.
Pysen Det har det alltid gjort hittills. (*går. Möter den förste mannen på exakt samma sätt som i första aktens första scen.*) Er känner jag igen. Jag beklagar, men jag har ännu inte kunnat återbetala min hedersskuld.
Mannen Ni misstar er, min gode man. Jag har aldrig sett er förut. Men ni ser ut att behöva pengar. Stämmer det? (*tar fram plånboken*)
Pysen Jag är hemskt ledsen, men jag har tre gånger försökt återbetala era pengar, men varje gång har det kommit något emellan. Emellertid tänker jag fortsätta tills det går.
Mannen Ni måtte förväxla mig med någon annan. Men naturligtvis skall jag gärna bistå er i återbetalandet av en hedersskuld. Hur mycket är det?
Pysen Två hundra francs. Men ni känner mig ju inte ens. Jag är bara en fattig luffare som sover under broarna, och jag bara slarvar bort allt jag får på lösa fruntimmer och drinkar.
Mannen Jag vet hur det är, min gode man. Jag sover själv under broarna. Ändå har ni aldrig glömt er hedersskuld, vilket vittnar till er fördel. Därför måste jag ta er på allvar. Var så god. Det är säkert en hederlig person ni är skyldig detta belopp.
Pysen Det är det lilla helgonet Teresa av Lisieux i Sainte Marie de Batignolles.
Mannen Ack, det är just det helgon jag står i så oändlig tacksamhetsskuld till. Ni kunde inte vara skyldig pengar åt en heligare person. Var så god. Håll till godo.
Pysen Ni är alltför generös.
Mannen Tvärtom, min vän. Jag kan aldrig vara er tillräckligt tacksam för att ni tar emot mina pengar. Adjö, och gör ert bästa av dagen.
Pysen Det behöver ni inte be mig två gånger om, min bäste herre. (*tackar och bockar och tar emot pengarna av mannen, som genast fortsätter.*) Jag säger då det. Det är

nog bäst att jag stadgar mig med en ordentlig lunch innan jag går till kyrkan och äntligen vågar visa mig för det stackars helgonet. (*går*)

Snöret Han kommer aldrig fram till kyrkan.

Bomben Han går till Tari-Bari och får sig en rejäl middag med mycket vin och stannar sedan där och ligger över i tre nätter. Sedan har han inga pengar kvar.

Sokrates Var inte för säkra på den saken. Jag tror nog han hittar hem till kyrkan till slut.

Bomben Inte denna vecka och inte nästa.

Sokrates Men kanske förr än vi tror.

Snöret Gå och lägg dig, Sokrates, och dra några gamla tidningar över dig. Du blir snart lika optimistisk som Pysen själv.

Sokrates Jag är rädd för att hans optimism faktiskt kan smitta av sig. Han gör ju faktiskt karriär som luffare.

Bomben Låt honom bara göra det i fred, så kommer han nog ifrån det.

Sokrates Vad menar du?

Snöret Han menar, Sokrates, att Pysen trillar alltid dit igen. Det gör han ju alltid hur mycket pengar han än kommer över och vilken lycka han än gör i sin karriär.

Sokrates (tveksam) Jag är inte för säker på den saken.

(*De lägger sig till rätta.*)

Scen 2.

Pysen kommer seglandes in på gatan. En polis tar honom i axeln bakifrån.

Pysen (blir varse vad som hänt och blir alldeles förskräckt) Jag försäkrar er, Monsieur, att jag har ingenting ont gjort.

Polisen Min bäste herre, ni går här och vacklar på gatan som om ni drumlat en hel vecka inne på Tari-Bari! Medge att det är därifrån ni kommer!

Pysen Ack, jag blev visst där inne något för länge, men det var inte meningen!

Polisen Det är det aldrig. Men gå då åtminstone lite försiktigare och droppa inte alla era handlingar omkring er som en annan baktung duva!

Pysen Jag försäkrar er, Monsieur.... (*letar desperat efter sina obefintliga papper*)

Polisen Ja, jag vet vad ni letar efter, och jag vet att ni ändå inte kommer att hitta den. Det är ju därför jag har väckt er.

Pysen Väckt mig?

Polisen Ja, ni går ju och sover! Ni tappade just er plånbok! Till er stora lycka var det en polis som såg det först! (*räcker fram en plånbok*)

Pysen (alldeles konfys) Min plånbok....

Polisen Ja, och full verkar den dessutom, så det är bäst ni inte har hål i fickan eller håller i den lite bättre! Au revoir, Monsieur! (*går bestämt*)

Pysen En plånbok. En ny plånbok. Och full med pengar. Hur skall detta sluta? Nyss gjorde jag slut på allt i Tari-Bari genom orgier och gjorde fullständigt bort mig, och så får jag en ny plånbok som belöning för mina synder! Detta är ju inte klokt! Det är bäst att jag går iväg till kyrkan genast.

Wojtech (får syn på honom) Andrzej!

Pysen Wojtech!

Wojtech Vart ska du gå?

Pysen Till kyrkan som vanligt, men jag tycks aldrig komma fram, ty alltid är det någon som hindrar mig. Vill du ha pengar av mig nu igen?

Wojtech Nej, för allt i världen, men visst måste vi ju dricka ett glas Pernod tillammans. Det hör ju till saken. Jag bjuder.

Pysen Nej, jag bjuder, för jag har just fått en ny plånbok.

Wojtech Nu igen?

Pysen Ja, kan du tänka dig. Polisen hittade den på gatan och gav den åt mig, och den var som vanligt full med pengar.

Wojtech Det avgör saken. Kom så går vi och super!

Pysen Men jag måste äntligen börja tänka på mitt lilla helgon!

Wojtech Har du inte fått tag på henne ännu? Vad är du för en dålig flickjägare?

Pysen Köttet är villigt, men anden är svag. Jag har nog försökt, må du tro. Men nu drar du mig ut på villovägar igen.

Wojtech Ja, någon måste ju tala förnuft med dig. Det går ju inte an att du går och blir omvänd på det här sättet. Du måste bli botad från din frälsning.

Pysen Jag är rädd att den är obotlig så länge jag inte har betalat min skuld.

Wojtech Kom nu så går vi och dricker och språkas vid över saken.

Pysen Ja, det är nog bäst.

(De går in på krogen.)

Akt V scen 1. På krogen.

Pysen Det har hänt så många underliga saker på sistone så du anar inte. Allt började med det där egendomliga originalet som plötsligt gav mig en massa pengar för ingenting....

Wojtech Det är bäst du tar dig en drink till.

Pysen Du är så klok, Wojtech. Vad vore jag utan dig?

Wojtech Nykter.

Pysen Ett öde värre än döden. Till och med baksmällan är bättre än nykterheten. Var var vi nu någontans?

Wojtech Du fick en massa pengar.

Pysen Ja, och det var så främmande för mig, att jag vägrade ta emot dem om jag inte fick återbetala dem. Vi kom överens om att jag skulle återge dem till det lilla helgonet Teresa av Lisieux i Sainte Marie de Batignolles.

Wojtech Men hur i all sin dar kan du ge pengar till ett helgon? Det är omöjligt!

Pysen Ja, hittills har jag också bara misslyckats. Men för varje gång jag misslyckats har jag fått ännu mera pengar.

Wojtech Det är så helgon fungerar. De vill inte ha några pengar. De kan bara ge.

Pysen Kanske det. Men ändå var allt vad som hände helt naturligt och förklarligt. Jag köpte en plånbok och fick en gammal begagnad för en spottstyver, och ingen kunde ju ana att det låg en tusenlapp i den. Jag arresterades av en polis och trodde min tid var ute, jag är ju arbetslös gästarbetare och utvisad efter att ha suttit i fängelse, men han ville bara ge mig en ny plånbok som han trodde att jag tappat.

Wojtech Vad du än gör tycks du vara immun mot olyckor.

Pysen Inte alls. Jag råkade ut för det där fnasket, som rånade mig på 500 francs...
(En liten flicka har kommit in, samma flicka som tidigare visade sig i drömmen, och Pysen förlamas.)

Wojtech Vad är det?

Pysen Det är hon! Det lilla helgonet! Min egen dotter!

Wojtech Vad säger du?

Pysen Jag ser inte i syne! Jag hallucinerar inte! Detta är verkligheten! Det är bäst att du går, Wojtech. Nu får jag äntligen avsluta mina affärer.

Wojtech Känner du den flickan?

Pysen Ja, det är ju lilla Teresa själv! *(går fram till flickan, bugar sig)* Lilla flicka, var inte rädd. Vad gör du här?

Flickan Jag väntar på mina föräldrar.

Pysen Ska de komma och hämta dig?

Flickan Ja, det gör de varje söndag.

Pysen Och därför kommer du hit till krogen?

Flickan Ja, för här kan de lätt hitta mig. De vill inte att jag väntar ute på gatan.

Pysen Och vad heter du, lilla tös?

Flickan Jag heter Teresa.

Pysen Detta är då för märkvärdigt! Tänk att ett litet helgon som du självmant skulle komma och uppsöka mig här på denna sylta! Du anar inte vilken ära detta är för mig.

Flickan Jag förstår inte vad ni talar om.

Pysen Saken är mycket enkel. Sedan en tid tillbaka är jag skyldig er pengar, närmare bestämt 200 francs, som jag dock oavbrutet förhindrats i att återgälda. Därför ber jag er nu att äntligen ta emot denna summa, som jag så varmt längtat efter att få återbetala så länge....

Flickan Ni är inte alls skyldig mig några pengar. Men jag har några pengar här i min portmonnä. Var snäll och ta emot dem och gå sedan, för mina föräldrar kommer när som helst.

Pysen Ni menar väl ändå inte att ni vill ge mig pengar?

Flickan Jo, varsågod. Här är hundra francs. (*räcker troskyldigt fram pengarna*)

Wojtech (kommer och ingriper) Du har fått tillräckligt, Andrzej. Lämna den lilla flickan i fred. Du behöver en drink.

Pysen Ja, för att kunna urskilja verkligheten bättre, ty den skenar fullkomligt iväg med mig.

Wojtech Tack för din givmildhet, lilla flicka. Kom nu, Andrzej, så går vi.

Pysen Detta går för långt! (*kreverar i en plötslig attack*)

En kund Han fick slag.

En annan Lägg upp honom på bordet.

Wojtech Andrzej! Andrzej!

Teresa (engagerad) Farbror! Farbror! (*Hennes föräldrar kommer in.*)

Mamman Lilla Teresa, vad är detta för en uppståndelse?

Teresa Den här snälla farbrorn här tuppade av!

Mamman Och varför var han snäll?

Teresa Han ville ge mig pengar, så jag gav honom pengar i stället.

Wojtech Han överväldigades av tacksamhet. Andrzej, sluta nu med de här dumheterna! Kom tillbaka!

En kund Här kanske kan behövas en präst. (*En präst kommer in.*)

Kund 2 Ni kom mycket lämpligt, padre. Vi tror ni kan behövas här.

Prästen Ja, jag ser. (*känner på Pysen*) Han har fått slag. Är det spriten?

Wojtech Inte bara.

Mamman Kom nu, Teresa, så går vi.

Teresa Nej, inte ännu. Han vaknar!

Pysen (vaknar, yrvaket) Var är det lilla helgonet?

Teresa Här, farbror. Men jag är inget helgon.

Pysen Jag ville bara ge dig dina pengar.... (*dör*)

Prästen Han har lämnat oss.

Wojtech Andrzej! Andrzej! Kom tillbaka!

Kund 1 Det lönar sig inte. Han är färdig.

Bartendern Får jag be er att bära patienten någon annanstans. Vi behöver borden här för våra kunder.

Wojtech Han är död.

Bartendern Ännu större skäl att bära ut honom.

Prästen Vi får bära in honom i kyrkan, så får vi utreda saken där. Kan några hjälpa till med att bära honom? Ni tycks ha känt honom, broder.

Wojtech Ja, jag kände honom. En ömhjärtad broder. Han skulle just bege sig härifrån till kyrkan.

Prästen Kom, min broder, så får vi frakta honom hem.

Pappan Vi är färdiga här. Kom, Teresa.

Teresa Men han var en snäll farbror. Han ville mig väl utan att känna mig.

Pappan Det vill hela världen, lilla Teresa.

(Pysen bärs ut av Wojtech och några kunder. Prästen följer allvarligt med. Även föräldrarna går ut med Teresa. Krogen blir halvtom.)

Bartendern Sådant händer nästan varje dag. Det hade kunnat vara värre.

Kund 1 Söp han ihjäl sig?

Bartendern Nej, hans hjärta brast av lycka. Vi kommer aldrig att få någon klarhet i varför. Sådant händer varje dag.

(serverar. Ruljangsen fortsätter som vanligt.)

Slut.

(Verona, påsken 2005)